

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 121/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Júliou Vestenickou, advokátkou, Ševčenkova 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 78/2020 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 78/2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Bratislava II **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 78/2020 a jeho uznesením zo 7. októbra 2020 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod č. k. 1 Tos 93/2020 a jeho uznesením z 25. novembra 2020. Sťažovateľ navrhuje

ústavnému súdu nálezom vysloviť porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov, označené rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť, prikázať prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu a priznať mu tiež náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol väzobne trestne stíhaný, keď sa vo väzbe nachádzal od apríla 2016 až do svojho právoplatného odsúdenia, a to rozsudkom okresného súdu zo 4. februára 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 18. júna 2019, ktorými bol právoplatne uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona, a tiež ďalších trestných činov, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dvanástich rokov. Sťažovateľ napadol označený právoplatný rozsudok 4. novembra 2019 dovolaním, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom č. k. 3 Tdo19/2020 z 15. júla 2020, ktorým zrušil uvedené odsudzujúce rozhodnutia všeobecných súdov a vrátil trestnú vec sťažovateľa okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Označeným dovolacím rozhodnutím súčasne najvyšší súd rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby v súlade s § 380 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ následne v rámci prebiehajúceho trestného stíhania adresoval okresnému súdu 22. septembra 2020 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 6 T 78/2020 zo 7. októbra 2020 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“), ktorým žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) a § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa, nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ponuku peňažnej záruky. O sťažnosti, ktorú sťažovateľ proti prvostupňovému uzneseniu podal, rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 93/2020 z 25. novembra 2020 (ďalej len „druhostupňové uznesenie“), ktorým ju ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že v prípade rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebola ani na prvom stupni a ani na druhom stupni konania dodržaná požiadavka urýchleného prejednávania väzobných vecí, keď podľa jeho vyjadrenia okresný súd svoje prvostupňové uznesenie vydal síce 7. októbra 2020, avšak toto mu doručil až 30. októbra 2020. Takisto druhostupňové uznesenie krajského súdu z 25. novembra 2020 bolo sťažovateľovi podľa jeho vyjadrenia doručené až 16. decembra 2020. Sťažovateľ tak namieta, že rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby trvalo od podania samotnej žiadosti do doručenia druhostupňového uznesenia krajského súdu neakceptovateľne dlhú dobu, osemdesiatpäť kalendárnych dní. V ústavnej sťažnosti takisto argumentuje, že konajúce súdy síce formálne odôvodnili vznik väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, avšak naplnenie konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu z pokračovania v trestnej činnosti

nijako presvedčivo nezdôvodnili. Na tomto mieste sťažovateľ upozorňuje, že jeho väzba, aj keď prerušená krátkym medziobdobím výkonu trestu odňatia slobody, trvá už päťdesiattri kalendárnych mesiacov. V označených postupoch oboch všeobecných súdov a ich rozhodnutiach vidí porušenie svojich označených práv.

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 121/2021-11 z 18. marca 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu napadnutého postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 78/2020, vo zvyšnom rozsahu ústavnú sťažnosť odmietol. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti 15. apríla 2021 vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti, takisto požiadal o zaslanie súdneho spisu sp. zn. 6 T 78/2020.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu podaním č. k. 1 Spr 48/2021 z 3. mája 2021, v ktorom dôvodila, že okresný súd o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, ktorá mu bola doručená 23. septembra 2020, rozhodoval až na určenom termíne hlavného pojednávania, a to 7. októbra 2020, z toho dôvodu, že tento termín bol známy všetkým procesným stranám a z tohto dôvodu nepristúpil senát k rozhodnutiu o predmetnej žiadosti na neverejnom zasadnutí. Podľa jej vyjadrenia písomné vyhotovenie prvostupňového uznesenia okresný súd nedoručoval na vykonaných hlavných pojednávaniach 14. októbra 2020 a 28. októbra 2020, a to z toho dôvodu, že 14. októbra 2020 ešte nebolo prvostupňové uznesenie vyhotovené a následne zvolil radšej štandardný spôsob doručenia – poštovú prepravu, keďže sa chcel vyhnúť situácii, že by došlo k zmareniu hlavného pojednávania určeného na 28. október 2020, keď by súčasne došlo aj k zmareniu možnosti doručenia predmetného väzobného rozhodnutia. Ďalej predsedníčka okresného súdu argumentovala, že písomné odôvodnenie sťažnosti uplatnenej proti prvostupňovému uzneseniu bolo síce doručené okresnému súdu 6. novembra 2020, avšak vzhľadom na termín hlavného pojednávania určený na 18. november 2020 a nebezpečenstvo jeho zmarenia okresný súd uplatnenú sťažnosť krajskému súdu predložil spolu so spisovým materiálom až po realizácii uvedeného termínu hlavného pojednávania, a to 20. novembra 2020. Predsedníčka okresného súdu tak na jeho obranu zdôraznila, že väzobné konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nemožno posudzovať izolovane, je potrebné podľa jej názoru zohľadniť aj skutočnosť, že okresný súd vykonával popri ňom aj meritórne trestné konanie, pričom od doručenia dotknutej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby až do rozhodnutia krajského súdu vykonal okresný súd päť termínov hlavného pojednávania. Predsedníčka okresného súdu v závere svojho vyjadrenia uviedla, že na konaní ústneho pojednávania netrvá a súhlasí, aby ústavný súd od jeho konania upustil.

III.3. Replika sťažovateľa:

6. Právna zástupkyňa sťažovateľa možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužila.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (berúc do úvahy aj predchádzajúce stanoviská účastníkov konania podľa právnej úpravy, účinnej do 31. decembra 2020) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje námietku porušenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí, ktorá smeruje proti postupu okresného súdu v rámci rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky okrem iného aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03, III. ÚS 636/2017, II. ÚS 127/2020).

9. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj na základe súčinnosti poskytnutej samotným okresným súdom zistil tieto pre posúdenie veci relevantné skutkové okolnosti:

Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola okresnému súdu adresovaná 23. septembra 2020, pričom prvostupňové uznesenie okresný súd vydal 7. októbra 2020 a jeho písomné vyhotovenie sťažovateľovi doručil 30. októbra 2020. Sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu, ktorú sťažovateľ podal bezprostredne po jeho vyhlásení, písomne odôvodnil 6. novembra 2020, pričom okresný súd predmetnú sťažnosť predložil na rozhodnutie krajskému súdu 20. novembra 2020. Krajský súd po rozhodnutí o sťažnosti druhostupňovým uznesením z 25. novembra 2020 spisový materiál okresnému súdu vrátil 1. decembra 2020, okresný súd následne druhostupňové uznesenie sťažovateľovi doručil 16. decembra 2020.

10. Po posúdení jednotlivých skutkových okolností uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že okresný súd síce prvostupňové uznesenie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby vydal v primeranej lehote od podania žiadosti, avšak následne okresnému súdu trvalo neprimerane dlhú dobu, kým toto rozhodnutie písomne vyhotovil a sťažovateľovi aj doručil. Od podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby do doručenia prvostupňového uznesenia okresného súdu uplynula doba 37 dní, teda lehota presahujúca dobu jedného mesiaca. Ústavný súd na tomto mieste upozorňuje, že by prekročenie odporúčanej lehoty jedného mesiaca v uvedenej etape konania bolo možné ospravedlniť s prihliadnutím na osobitnú okolnosť, ktorou je skutočnosť, že popri väzobnom rozhodovaní sa okresný súd venoval aj meritórnemu prejednávaniu trestnej veci sťažovateľa, avšak s prihliadnutím na ďalšie negatívne okolnosti zistené v postupe okresného súdu to nebolo možné. V tomto smere ústavný súd poukazuje na pasivitu okresného súdu, ktorý písomné odôvodnenie sťažnosti uplatnenej sťažovateľom proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu predložil krajskému súdu až s odstupom dvoch týždňov (písomné odôvodnenie sťažnosti bolo okresnému súdu predložené 6. novembra 2020, pričom okresný súd sťažnosť krajskému súdu predložil 20. novembra 2020). Na tomto mieste ústavný súd uvádza, že obranu okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení dôvodil, že sťažnosť so spisovým materiálom krajskému súdu nemohol predložiť z dôvodu naplánovaného termínu hlavného pojednávania, nemožno akceptovať. Konajúcemu súdu totiž nič nebráni v tom, aby si pre uvedené prípady vyhotovil potrebnú kópiu spisového materiálu, ktorá mu v takýchto prípadoch umožní napriek predloženiu originálu spisu nadriadenému súdu ďalej plynule meritórne konať. V neposlednom rade tiež poukazuje ústavný súd na neprimeranú dlhú dobu (dva týždne), ktorá ubehla od vrátenia spisového materiálu nadriadeným súdom po rozhodnutí o opravnom prostriedku okresnému súdu (1. december 2020) do doručenia druhostupňového uznesenia sťažovateľovi (16. decembra 2020). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že sa okresnému súdu v rámci rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby požiadavku urýchlenosti prejednávania väzobných vecí nepodarilo dôsledne dodržať, keď v niektorých momentoch konania nepostupoval pružne, a teda urýchlene. Na základe toho ústavný súd uzatvára, že postupom okresného súdu v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 23. septembra 2020 vedenom pod sp. zn. 6T 78/2020 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

11. K požiadavke sťažovateľa, aby bol okamžite prepustený z väzby na slobodu, ústavný súd uvádza, že zdĺhavosť postupu všeobecného súdu rozhodujúceho o zákonnosti väzby nemôže sama osebe zakladať dôvod na prepustenie dotknutej osoby z väzby (pozri napr. III. ÚS 147/2011). K takémuto postupu by bolo možné pristúpiť vo výnimočných prípadoch, za predpokladu zistenia extrémnej nečinnosti konajúceho súdu, a teda porušenia požiadavky urýchlenosti prejednávania väzobných vecí exemplárnym spôsobom, čo však nie je prípad sťažovateľa. Ústavný súd z uvedeného dôvodu ústavnej sťažnosti sťažovateľa v danej časti nevyhovet (bod 3 výroku rozhodnutia).

V. Trovy konania

12. Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1087 eur, keďže išlo o úkon právnej služby vykonaný v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony 384,08 eur. Ústavný súd teda priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 384,08 eur (bod 2 výroku rozhodnutia).

13. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu